

Alsósokra hangolva – Médiatudatosságot fejlesztő óratervek 3-4. évfolyamos diákoknak

Bevezető

Az alábbi óravázlat az alsósoknak szóló sorozatunk következő része, amelyben az internet előnyeivel és hátrányaival foglalkozunk. **Ez az óraterv A *digitális világ körülöttünk* című óra szerves folytatása. Önálló megtartása megoldható, de csak jelentősebb átalakításokkal, ezért ezt nem javasoljuk.** Az óratervben szerepelnek olyan tananyaghoz kapcsolódó feladatok, amelyek a tanóra szűkös időkeretébe már nem illeszthetők be. A pedagógus feladhatja őket szorgalmi, illetve házi feladatként, vagy az általunk 45 percesnek szánt órát kiegészítve, dupla órát tarthat az adott témakörben.

Az óratervben egy-egy feladathoz alternatív megvalósítási formákat is javasolunk, ezeket sötétszürke betűszínnel jelöltük. A potenciális tanítói közléseket *T*, a várható tanulói válaszokat pedig *D* betűvel láttuk el. Az órán használható feladatok/tesztek a *Feladatok* közt találhatóak. Az óra tananyagához kapcsolódó érdekes cikkeket az *Ajánlott olvasmányok* részben soroltuk fel. A *Mellékletek* rész az órai feladatokhoz tartozó nyomtatható/kivetíthető eszközöket tartalmazza.

Tartalomjegyzék

Óravázlat	1
Ajánlott olvasmányok	2
Mellékletek.....	3

Óravázlat

Tantárgy: digitális kultúra

Az óra címe: *Az internet előnyei és hátrányai*

Órakeret/Időtartam: 45 perc

Az óra típusa: *az előzőekben feldolgozott ismeretek gyakorlati alkalmazását elősegítő óra*

Az óra célja: *Az óra célja, hogy megbeszéljük és értékeljük a digitális házirendet, megvizsgáljuk az internethasználattal kapcsolatos előnyöket és hátrányokat, felállítsunk alapvető szabályokat, amelyeket érdemes betartani internetezés közben, és fejlesszük a gyerekek kritikai gondolkodását az internethasználattal kapcsolatban.*

Tantárgyi kapcsolatok: *környezetismeret, etika*

Kulcsfogalmak: *internet, képernyőidő, digitális házirend, zaklatás*

Eszközök: *Feladatok, Mellékletek*

Előzetes tennivaló:

- *előző órai házi feladat ellenőrzése, digitális házirend*

Teremigény:

- *páros- és csoportmunkára is van lehetőség az óra során, ennek megfelelően rendezze be a pedagógus a termet*
- *ha van rá mód, projektorral érdemes kivetíteni a képet/képeket*

Ajánlott olvasmányok

Digitális házi rend:

10 szabály digitális gyerekneveléshez – 6-11 éves korig:

<https://www.digitaliscsalad.hu/fogalomtar/10-szabaly-digitalis-gyerekneveléshez-6-11-éves-korig%C2%A0>

Internetes házi rend:

Így segít a családi képernyőszabály: <https://hintalovon.hu/2019/06/13/internetes-hazirend/>

A videójátékokról és az online játékokról szülőknek, tanároknak:

<https://www.digitaliscsalad.hu/biztonsag/online-jatek-vagy-videojatek-mi-a-kulombseg>

5 videójáték-típus, amit minden szülőnek ismernie kell:

<https://www.digitaliscsalad.hu/elmeny/5-videojatek-tipus-amit-minden-szulonek-ismernie-kell>

Mit tehetsz, hogy biztonságban legyen a gyereked a neten?

Will Geddes: Szülők Nagy Mobilkönyve. A Forbes ajánlásával. 2020

Tanárok a neten, kézikönyv pedagógusok számára:

<http://www.webwewant.eu/documents/10180/27882/HU-final-2/23c9c0c1-263d-47b7-bde9-2af243a32900>

Tippek, segédanyagok, videók oktatóknak:

<https://www.saferinternet.hu/jatekok/offline-letoltheto-jatekok/alsosoknak/alsosoknak>

Álhírek, hírek valóságának ellenőrzése:

https://buvosvolgy.hu/tudastar/cikk/Fenykep_is_van_rola_Attol_nem_biztos_hogy_igaz

https://buvosvolgy.hu/tudastar/cikk/Honnan_tudjuk_hogy_egy_hiroidal_megbizható

Mellékletek

Melléklet 1 – Digitális házirend¹ (kivetítésre)

DIGITÁLIS HÁZIREND

1. Az alábbi tevékenységek közben nem kütyüözöm:
 - amikor szükség van a figyelmemre, különösképpen
 - közös étkezéskor
 - házi feladat készítése közben
 - közös családi programok alkalmával
 - amikor átmegyek az úttesten

2. Naponta 1 órát töltök maximum mobileszközök használatával.

3. Töreksem arra, hogy minél több képernyőmentes, minőségi időt töltsék a családommal.

4. Az alábbi esetekben kérem a szüleim segítségét:
 - amikor egy idegen kapcsolatba akar velem lépni
 - amikor csúnya vagy bántó üzenetet kapok
 - amikor olyasmiről látok, hallok az interneten, amit nem értek
 - amikor le akarok tölteni valamit
 - amikor bármit meg akarok osztani

5. Csak olyasmiről küldök el, és küldök tovább, amit én is szeretnék kapni.

Kelt:

aláírások

¹ kép forrása: <https://bit.ly/3fpyUQG>, utolsó letöltés: 2021. 02. 23.

Melléklet 2 – Magyarázatok, megjegyzések a digitális házirendhez

1. Az alábbi tevékenységek közben nem kütyüözöm:

- amikor szükség van a figyelmemre, különösképpen
 - közös étkezéskor
 - házi feladat készítése közben
 - közös családi programok alkalmával
 - amikor átmegegyek az úttesten

Megjegyzés: Hagyjuk esetleg nyitott mondatként, ami további hasonló példákkal bővíthető. A figyelemnél egyrészt arra gondolunk, hogy a gyerekek ismerjék fel azt a helyzetet, amikor megtiszteljük egymást és jelen vagyunk, figyelünk egymásra: tartjuk a szemkontaktust, beszélgetünk, aktívan részt veszünk egy tevékenységben, például egy szülinapon. Másrészt, azokat a helyzeteket is fontos kiemelni, amikor a gyerekek biztonsága megkívánja a figyelmüket, pl. mozgólépcsőn közlekednek, vasúti átjárón kelnek át, vonatról szállnak le stb. Ha ezt a járdára felfestett jelzés is mutatja, akkor különösen figyeljenek. A gyerekeket, szülőket ismerve beszélgetünk arról, hogy melyek ezek a helyzetek.

2. Naponta 1 órát töltök maximum mobileszközök használatával.

Megjegyzés: A megállapított idő igazodik ahhoz, hogy a gyermek más eszközt is használ, például tévézik, azaz más képernyő előtt töltött ideje is van.

3. Töreksem arra, hogy minél több képernyőmentes, minőségi időt töltsék a családommal.

Megjegyzés: Lehet a képernyő előtt töltött közös idő is minőségi, de fontosnak tartjuk, hogy minél több offline, azaz képernyőmentes idő legyen, pl. közös vacsora, kirándulás, beszélgetés stb. A hagyományosan együtt töltött idő családonként eltérő lehet, de sugalljuk azt, hogy ez fontos. Ugyanakkor azt is érdemes hangsúlyozni, hogy nem a gyakoriság és a megtervezettség a legfontosabb, hanem az élmény.

4. Az alábbi esetekben kérem a szüleim segítségét:

- amikor egy idegen kapcsolatba akar velem lépni
- amikor csúnya vagy bántó üzenetet kapok
- amikor olyasmit látok, hallok az interneten, amit nem értek
- amikor le akarok tölteni valamit
- amikor bármit meg akarok osztani.

Megjegyzés: Itt olyanokra gondolunk, mint pl. online játékok, közösségi média, álhírek.

5. Csak olyasmit küldök el és küldök tovább, amit én is szeretnék kapni.

Megjegyzés: Itt bármilyen tovább küldhető, megosztható tartalomra gondolunk, pl. kép, emotikon, videó, üzenet, komment, poszt, gif, mém.

Melléklet 3 – Kép számítógépet együtt használó családról² (kivetítésre)

² kép forrása: <https://www.shutterstock.com/hu/image-photo/parents-sitting-on-sofa-their-children-517525657>, utolsó letöltés: 2021. 02. 23.